

พฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี

Behavior and form of savings of employees of financial institutions and government officers in Udon tani province

อนงคฺ์นุช เทียนทอง¹ Anongnuch Thienthong¹

กัญญารัตน์ วงษ์ชมพู² Kunyarat Wongchompoo²

¹ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² นักศึกษาปริญญาโทสาขาสถิติศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมและรูปแบบการออมและปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการ เลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงินซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบฝากออมทรัพย์และฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของสองกลุ่ม พบว่า ทั้งสองกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเลือกออมเงินไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการเลือกลงทุนทางการเงินจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมและการลงทุน ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งให้ความสำคัญมากที่สุดกับปัจจัยความมั่นคงของสถาบันการเงิน และกลุ่มข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุดเพิ่มเข้ามาเกี่ยวกับปัจจัยผลตอบแทนจากการลงทุน

Abstract

A study Behavior and form of savings of employees of financial institutions and government officers in Udon tani province were to compare behavior and form of savings and factors of saving determine behavior and saving patterns of employees of financial officers and government officers in Udon tani province. The study found that employees of financial officers and government officers choose to save rather than a financial investment which will save money in savings and to leave a credit union. The employees of financial officers have a financial investment rather than the government officers. The factors that determine the behavior of savings and the savings of the two groups showed that both groups have a habit of saving money were no different. But in terms of a financial investment that will behave differently. And the factors that determine savings and invest-

ment both groups focus on a similar level. The most important factors for the stability of financial officers and the government were the most important addition to the return on investment.

คำสำคัญ : พฤติกรรมและรูปแบบการออม พนักงานสถาบันการเงิน ข้าราชการ

Keywords : Behavior and form of savings employees of financial institutions government officers

1. บทนำ

การออมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการ ลงทุนและมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การออมในประเทศประกอบด้วย เงินออมภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ ถ้าเงิน ออมภายในประเทศมีปริมาณมาก เพียงพอ ก็จะเป็น แหล่งเงินทุนที่สำคัญในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ของประเทศ เนื่องจากเงินออมในประเทศมีความสำคัญ มากต่อกระบวนการสะสมทุนที่จะส่งผลต่อการพัฒนา

และกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ หากปริมาณเงินออม มีจำนวนมากพอ ก็สามารถนำเงินไปลงในกิจการต่างๆ ของประเทศได้การที่ประเทศไทยมีความต้องการพัฒนา ประเทศก็ต้องมีการลงทุนที่เพียงพอเพื่อที่จะได้บริหาร ประเทศในระยะยาวที่มีความมั่นคง และมีเงินลงทุนที่ สูงก็จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งขึ้นอีกทั้ง เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เกิดความคล่องตัวใน ระบบเศรษฐกิจและยังช่วยลดการกู้ยืมจากต่างประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการออม และการลงทุนพบรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 การออมเบื้องต้นในประเทศ

หน่วย : พันล้านบาท

พ.ศ.	2549	2550	2551	2552	2553
การออมเบื้องต้น	2,479.38	2,842.11	2,905.56	2,754.94	3,256.79
การออมสุทธิ	1,253.08	1,552.44	1,442.46	1,283.28	1,689.71
การออมสุทธิภาคเอกชน	750.76	1,107.38	1,104.27	1,133.42	1,378.30
- ภาคครัวเรือน	415.90	653.04	614.39	669.61	844.59
- ภาคธุรกิจ	334.86	454.34	489.88	463.81	533.71
การออมสุทธิภาครัฐ	502.32	445.06	338.18	149.86	311.41
- ภาครัฐบาล	338.96	260.05	151.95	-33.87	126.61
- ภาครัฐวิสาหกิจ	163.36	185.00	186.23	183.73	184.80
ค่าเสื่อมราคา	1,226.30	1,289.67	1,463.10	1,471.67	1,567.08

ที่มา: สำนักนโยบายการออมและการลงทุน (2554)

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า การออมของประเทศ มีสัดส่วนที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จากปี 2549-2553 มีค่าเท่ากับ 2,479.38 2,842.11 2,905.56 2,754.94 3,256.79 พัน ล้านบาทตามลำดับและจะเห็นว่าสัดส่วนการออมของ ภาคเอกชนจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เช่นเดียวกัน ส่วน

การออมของภาครัฐกลับมีสัดส่วนการออมที่ลดลงเรื่อยๆ เมื่อพิจารณาที่การออมของภาคครัวเรือนจะเห็นว่า มี แนวโน้มที่สูงขึ้นเช่นกัน จากปี 2549 ถึงปี 2553 มีค่า 415.90 653.04 614.39 669.61 844.59 พันล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การลงทุนในประเทศ

หน่วย : พันล้านบาท

พ.ศ	2549	2550	2551	2552	2553
การลงทุนในประเทศ	2,269.15	2,314.09	2,739.92	1,976.15	2,695.04
- ภาคเอกชน	1,679.70	1,684.45	1,928.20	1,587.82	1,892.58
- ภาครัฐ	575.59	626.03	639.06	649.65	659.28
- การเปลี่ยนแปลงสต็อกสินค้า	13.86	3.61	172.66	-261.32	143.19

ที่มา: สำนักนโยบายการออมและการลงทุน (2554)

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าการลงทุนของประเทศ และจะเพิ่มขึ้นอีก ในปี 2553 เท่ากับ 2,695.04 พันล้านบาท มีการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปี 2549-2551 มีค่าเท่ากับ 2,269.15 2,314.09 2,739.92 พันล้านบาท แต่จากภาคเอกชน มากกว่าภาครัฐ ตามตารางที่ 2 จะลดลงในปี 2552 มีค่าเท่ากับ 1,976.15 พันล้านบาท

ตารางที่ 3 ช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนของประเทศไทย

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ./ไตรมาส	2549	2550	2551	2552	2553
การออมของประเทศไทย	2,479.38	2,842.11	2,905.56	2,754.94	3,256.79
การลงทุนในประเทศไทย	2,269.15	2,314.09	2,739.92	1,976.15	2,695.04
ช่องว่างการออม-การลงทุน	210.23	528.02	165.64	778.79	561.75

ที่มา: สำนักนโยบายการออมและการลงทุน (2554)

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าช่องว่างการออม การลงทุน มีความผันผวนซึ่งในปี 2549 มีค่าเท่ากับ 210.23 พันล้านบาท ปี 2550 เพิ่มขึ้น มีค่าเท่ากับ 528.02 พันล้านบาท และจะลดลง ในปี 2551 มีค่าเท่ากับ 165.64 พันล้านบาทเป็นเพราะมีการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก และจะเพิ่มขึ้นอีก ในปี 2552 มีค่าเท่ากับ 778.79 พันล้านบาท และจะลดลงอีกครั้งหนึ่งในปี 2553 ลดลงเหลือ 561.75 พันล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าช่องว่างการออมและการลงทุน มีค่าที่ลดลง เป็นเพราะมีการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก ปัจจุบันรัฐบาลพยายามกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่มากขึ้น

ตารางที่ 4 รายได้-ค่าใช้จ่ายและสัดส่วนการออมต่อครัวเรือนในประเทศ

หน่วย : บาท

ปีพ.ศ	2549	2550	2551	2552	2553
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย/เดือน	17,787	18,660	19,782	20,903	22,472
ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย/เดือน	14,311	14,50	15,353	16,205	16,819
การออมครัวเรือนเฉลี่ย/เดือน	3,476	4,160	4,429	4,698	5,653
สัดส่วนการออมครัวเรือนต่อรายได้(%)	19.54	22.29	22.39	22.48	25.16

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554)

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือนมีอัตราที่เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องจากปี 2549 ถึงปี 2553 19.54 22.29 22.39 22.48 25.16 เปอร์เซนต์ตามลำดับจะเห็นได้ว่าในอัตรการออมครัวเรือนต่อรายได้มีเปอร์เซนต์เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากอัตราเพิ่มขึ้นของรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นมากกว่าอัตราเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย/เดือน

จากสถิติในช่วงต้น จะพบว่า ความสำคัญของการออมและการลงทุนที่จะช่วยการพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืนนั้น การออมของภาคครัวเรือนนั้นเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ อาจจะไม่เพียงพอเพราะมีการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศในอนาคต และจากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ งานวิจัยที่ผ่านมา อาทิเช่น ลักษณะแนวโน้มและปัจจัยที่กำหนดการออมของภาคครัวเรือนกับสถาบันการเงินไทยกชวรรษทาเวียง (2548) ทำการศึกษาการออมของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในอ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ ร้อยตำรวจเอกทิจูริณธ์ เนื่องหล้า (2552) เป็นต้น เป็นที่น่าสนใจว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการออมในภาคครัวเรือน โดยสนใจในกลุ่มอาชีพของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ ที่เป็นอาชีพที่มีรายได้ที่แน่นอน เป็นตัวแทนในการศึกษา ในส่วนของภาครัฐบาลแม้จะได้มีการส่งเสริมการกระตุ้นการออมในทุกภาคส่วนในส่วน of ข้าราชการก็มีหลายกองทุน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ(กบข.) สหกรณ์การออมทรัพย์พนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น ที่อ้างอิงมาทั้งหมดนั้น ล้วนแล้วมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการศึกษาในครั้งนี้ โดยนำเนื้อหาที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมในครั้งนี้ มาเป็นข้อมูลในการทำการศึกษ งานส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมออม รูปแบบการออม ปัจจัยในการออม เป็นต้น ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมออมและรูปแบบการออมระหว่างพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ ในจังหวัดอุดรธานี เพื่อที่จะมีผลสนับสนุนในส่วน of พฤติกรรมออม และรูปแบบการออมให้ได้ผลอย่าง ดี ต่อไป

ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงได้การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมออมของสองกลุ่มคือกลุ่มพนักงานสถาบันการเงิน เช่นพนักงานธนาคาร พนักงานบริษัท หลักทรัพย์ เปรียบเทียบกับกลุ่มข้าราชการ ที่มีรายได้ที่แน่นอนแต่ยังมีการออมที่น้อยอยู่ ซึ่งความแตกต่างอยู่ที่กลุ่มผู้ที่อยู่ในวงการทางการเงิน คือพนักงานสถาบันการเงินเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออม และการลงทุน ที่ดีกว่ากลุ่มข้าราชการ ในเขตจังหวัดอุดรธานี ซึ่งจังหวัดอุดรธานีถือได้ว่าเป็นจังหวัดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมและการท่องเที่ยวทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นประตูการค้ากับประเทศลาวทำให้เป็นเศรษฐกิจที่สำคัญและมีศักยภาพในการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเงินออม ก็มีส่วนในการนำไปลงทุนในการพัฒนา โดยศึกษาถึงรูปแบบและพฤติกรรมออมของทั้งสองกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันมากเพียงใด โดยคาดหมายว่าผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลการวางแผนการออมสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญและเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐมีการส่งเสริมการออมและการลงทุนต่อไป

จากสาเหตุและความสำคัญข้างต้นบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการคือ ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ และศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการ โดยมีข้อสมมติฐานว่ากลุ่มผู้ที่อยู่ในวงการทางการเงิน คือพนักงานสถาบันการเงินเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออม และการลงทุน ที่ดีกว่ากลุ่มข้าราชการและทั้งสองกลุ่มจะมีรูปแบบและพฤติกรรมออมที่แตกต่างกันรวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานกลุ่มสถาบันการเงินและข้าราชการมีความแตกต่างกัน อีกทั้งยังคาดหมายว่าผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลการวางแผนการออมสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญและเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐมีการส่งเสริมการออมและการลงทุนต่อไปในระดับประเทศ

2. วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการออมและรูปแบบการออมระหว่างพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง แนวทางดำเนินการวิจัยมีดังนี้

2.1 การกำหนด ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ พนักงานสถาบันการเงินในจังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นพนักงานธนาคาร พนักงานบริษัทหลักทรัพย์และข้าราชการในจังหวัดอุดรธานีที่มีอายุตั้งแต่ 23-60 ปี

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็นกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรของ Yamane เพื่อสุ่มประชากรอย่างง่าย โดยกำหนดความคลาดเคลื่อน 0.05

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น

ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ

0.05

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือพนักงานสถาบันการเงิน 10,407 คน และจำนวนข้าราชการจำนวน 21,867 คน ในจังหวัดอุดรธานี รวม 32,274 คน (ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554)

$$n = \frac{32,274}{1+32,274(0.05)}$$

$$= 399.97$$

ดังนั้นการศึกษาค้างนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มข้าราชการจำนวน 200 ตัวอย่าง กลุ่มพนักงานสถาบันการเงิน จำนวน 200 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในที่นี้คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ โดยแบบสอบถามจะมีการแบ่งหัวข้อใหญ่ๆ ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในด้านการออมเงินและการลงทุนทางการเงินเกี่ยวกับปริมาณ รูปแบบ และวัตถุประสงค์การออมในการออมเงินและการลงทุนทางการเงิน ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม ในด้านระดับการออม รูปแบบการออมและวัตถุประสงค์การออม

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแบบสอบถาม และกระจายพื้นที่ในการแจกแบบสอบถามในจังหวัดอุดรธานีตามที่ได้กำหนดโดยเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด แบ่งเป็นพนักงานสถาบันการเงิน 200 ชุด ข้าราชการจำนวน 200 ชุด เป็นกลุ่มตัวอย่างและนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคือโปรแกรม SPSS โดยการทดสอบหาความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับนัยสำคัญทางสถิติโดยการทดสอบ Z-test เพื่อหาค่าของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่มีผลสถิติการกำหนดพฤติกรรมการออมที่ทำให้มีระดับการออมแตกต่างกัน

3. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

3.1 สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ พบว่า ข้าราชการกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 26-30 ปี สถานภาพสมรส มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวนสมาชิกในครอบครัว ทั้งหมด 4 คน ซึ่งไม่มีจำนวนผู้อยู่ในอุปการะรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ อยู่ที่ 10,001-20,000 บาท ซึ่งประเภทของรายได้มาจาก เงินเดือน ส่วนค่าใช้จ่ายประมาณ 10,001-20,000 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นเรื่องของอาหาร ส่วนบ้านพักอาศัยในปัจจุบันเป็นของตัวเอง

ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-30 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวนสมาชิกทั้งหมด 5 คน ซึ่งไม่มีผู้อยู่ในอุปการะ รายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ประเภทของรายได้จากเงินเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ประเภทค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เรื่องอาหาร ที่พักอาศัยเป็นของบิดามารดา

จากการพิจารณาในตารางที่ 5-8 ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีข้อแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มพนักงานสถาบันการเงินซึ่งจะมีรายได้มากกว่ากลุ่มข้าราชการส่งผลให้กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงตามไปด้วย และจะเห็นว่าสองกลุ่มตัวอย่างจะส่วนใหญ่เป็นผู้มีเงินออมและมีการลงทุนทางการเงิน ซึ่งในส่วนการเลือกการออมเงินและการลงทุนทางการเงินจะเห็นว่าในส่วนของกลุ่มข้าราชการและพนักงานสถาบันการเงินจะเลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุน

ทางการเงินซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบการออมแบบฝากออมทรัพย์ และรองลงมาจะฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ตามหน่วยงานที่สังกัดอยู่ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ซึ่งกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงิน ในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด รองลงมาจะลงทุนใน ซื้อประกันชีวิต และ ซื้อหุ้น ส่วนการลงทุนของกลุ่มข้าราชการจะลงทุนในรูปแบบกองทุนบำเหน็จ และรองลงมาจะลงทุนในการซื้อประกันชีวิต และซื้อทองคำ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ กชวรรณ ทาเวียง (2548) สรุปได้ว่า การออมเงินในธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน บริษัทประกันชีวิต ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และงานวิจัยของ อูสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544) ซึ่งสรุปได้ว่า โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน

ตารางที่ 5 แสดงความแตกต่างด้านอาชีพ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนทางการเงิน

Item	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
	Between Group (Within Group)				
1. การออมเงิน	0.123 (23.315)	1 (398)	0.123 (0.059)	2.091	0.149
2. การลงทุนทางการเงิน	0.490 (33.900)	1 (398)	0.490 (0.085)	5.753	0.017
3. เหตุผลที่ไม่มีการออมเงิน	0.063 (12.515)	1 (398)	0.063 (0.031)	1.988	0.159
- รายได้น้อยกว่ารายจ่าย					
- มีหนี้สิน	0.003 (18.095)	1 (398)	0.003 (0.045)	0.055	0.815
- มีภาระเลี้ยงดู	0.023 (10.675)	1 (398)	0.023 (0.027)	0.839	0.360
- ผลตอบแทนน้อย	0.023 (2.955)	1 (398)	0.023 (0.007)	3.030	0.082
- อื่นๆ	0.003 (0.995)	1 (398)	0.003 (0.003)	1.000	0.318
4. เหตุผลที่ไม่มีการลงทุน	0.040 (15.320)	1 (398)	0.040 (0.038)	1.039	0.309
- รายได้น้อยกว่ารายจ่าย					
- มีหนี้สิน	0.003 (21.675)	1 (398)	0.003 (0.054)	0.046	0.830
- มีภาระเลี้ยงดู	0.023 (6.855)	1 (398)	0.023 (0.017)	1.306	0.254
- ผลตอบแทนน้อย	0.003 (6.875)	1 (398)	0.003 (0.017)	0.145	0.704
- อื่นๆ	0.040 (3.920)	1 (398)	0.040 (0.010)	4.061	0.045

Item	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
	Between Group (Within Group)				
5. การจัดสรรเงินออม	0.360 (263.390)	1 (398)	0.360 (0.662)	0.544	0.461
6. การจัดสรรเงินลงทุน	0.360 (263.390)	1 (398)	0.360 (0.662)	0.544	0.461
7. จำนวนเงินออม	1.000 (204.240)	1 (398)	1.000 (0.513)	1.949	0.164
8. จำนวนเงินลงทุน	11.903 (186.095)	1 (398)	11.903(0.468)	25.456	0.000
9. ระยะเวลาในการออม	6.250 (253.750)	1 (398)	6.250 (0.638)	9.803	0.002
10. ระยะเวลาในการลงทุน	70.560 (379.280)	1 (398)	70.560 (0.953)	74.043	0.000
11. แนวโน้มในการออมในอนาคต	11.223 (113.955)	1 (398)	11.223 (0.286)	39.196	0.000
12. แนวโน้มในการลงทุนในอนาคต	0.010 (154.550)	1 (398)	0.010 (0.388)	0.026	0.000
13. วัตถุประสงค์ในการออม	0.723 (48.155)	1 (398)	0.723 (0.121)	5.971	0.015
- เก็บไว้ไวยามฉุกเฉิน					
- เก็บไว้ไวยามชรา	3.423 (91.515)	1 (398)	3.423 (0.230)	14.884	0.000
- เพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวในอนาคต	0.722 (99.075)	1 (398)	0.722 (0.249)	2.902	0.089
- เพื่อใช้จ่ายสำหรับการศึกษา	0.040 (93.200)	1 (398)	0.040 (0.234)	0.171	0.680
- อื่นๆ	0.040 (27.710)	1 (398)	0.040 (0.070)	0.575	0.449
14. วัตถุประสงค์ในการลงทุน	0.303 (78.075)	1 (398)	0.303 (0.196)	1.542	0.215
- เพื่อลงทุนทางการเงินในอนาคต					
- เพื่อผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว	3.240 (90.510)	1 (398)	3.240 (0.227)	14.247	0.000
- เพื่อเก็งกำไรในระยะสั้น	0.723 (98.975)	1 (398)	0.723 (0.249)	2.905	0.089
- เพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวในอนาคต	0.360 (87.390)	1 (398)	0.360 (0.220)	1.640	0.201
- อื่นๆ	1.440 (42.310)	1 (398)	1.440 (0.106)	13.546	0.000

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบการออมที่มีอยู่และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบความคิดเห็น		ข้าราชการ		พนักงานสถาบันการเงิน		กลุ่มตัวอย่างรวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบการออม	ฝากออมทรัพย์	176	88	159	79.5	335	83.75
	ฝากประจำ	42	21	67	33.5	109	27.25
	สหกรณ์ออมทรัพย์	133	66.5	118	59	251	62.75
	อื่นๆ	13	6.5	10	5	23	5.75

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบการออมอยู่ในรูปแบบการฝากออมทรัพย์มากที่สุด จำนวน 335 คิดเป็นร้อยละ 83.75 ของทั้งหมด รองลงมา เป็นรูปแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 ของทั้งหมด และฝากประจำ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 ของทั้งหมด และฝากแบบอื่นๆ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 ของทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างข้าราชการ 200 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบการออม แบบฝากออมทรัพย์ มากที่สุด จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 88 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาเป็นการฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 ของกลุ่มตัวอย่าง และฝากประจำจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ของกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงิน 200 ตัวอย่าง พบว่ามีการออมรูปแบบฝากออมทรัพย์ เช่นกัน จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาเป็นการฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน

118 คน คิดเป็นร้อยละ 59 ของกลุ่มตัวอย่าง และฝากในรูปแบบฝากประจำ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ของกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ

ในด้านการออมเงินของสองกลุ่มตัวอย่างพบว่าการเลือกการออมเงินของสองกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันส่วนใหญ่เป็นผู้มีเงินออม และในทางด้านการเลือกไม่ออมเงิน ด้านจัดสรรเงินออม ด้านจำนวนเงินออม ก็ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านระยะเวลาในการออม แนวโน้มในการออม วัตถุประสงค์ในการออม มีความแตกต่างกันของสองกลุ่มตัวอย่าง

ในด้านการลงทุนทางการเงินของสองกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การเลือกการลงทุนของสองกลุ่มตัวอย่าง มีการเลือกการลงทุนที่แตกต่างกัน และทางด้านการไม่เลือกการลงทุนด้าน จำนวนเงินลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน แนวโน้มในการลงทุน วัตถุประสงค์ในการลงทุน มีความแตกต่างกัน ส่วน ด้านการจัดสรรเงินลงทุน 'ไม่มี ความแตกต่างกันของสองกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบการลงทุนที่มีอยู่และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบความคิดเห็น		ข้าราชการ		พนักงานสถาบันการเงิน		กลุ่มตัวอย่างรวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบการลงทุน	ซื้อทองคำ	72	36	42	21	114	28.5
	ซื้อสังหาริมทรัพย์	35	17.5	20	10	55	13.75
	ซื้อประกันชีวิต	124	62	98	49	222	55.5
	ซื้อหุ้น	35	17.5	68	34	103	25.75
	กบข.	177	88.5	0	0	177	44.25
	กองทุนรวม	42	21	63	31.5	105	26.25
	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	2	0.01	115	57.5	116	29
	อื่นๆ	1	0.5	15	7.5	15	3.75

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบในการลงทุนการซื้อประกันชีวิตจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 ของทั้งหมด รองลงมาลงทุนในรูปแบบ กบข. จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 ของทั้งหมด และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ของทั้งหมดและซื้อทองคำ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ของทั้งหมด และกองทุนรวม 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 ของทั้งหมด และซื้อหุ้น 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ของทั้งหมด ซื้ออสังหาริมทรัพย์ 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 ของทั้งหมด และการลงทุนทางการเงินในรูปแบบอื่นๆ จำนวน 15 คน

คิดเป็นร้อยละ 3.75 ของทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มข้าราชการจำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีรูปแบบการลงทุน กบข. 177 คน คิดเป็นร้อยละ 88.5 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมา ซื้อประกันชีวิต 124 คน คิดเป็นร้อยละ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62 ของกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงิน พบว่า มีการออมอยู่ในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาลงทุนในรูปแบบซื้อประกันชีวิตจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ของกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออมและการลงทุนทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบความคิดเห็น		ข้าราชการ		พนักงานสถาบันการเงิน		กลุ่มตัวอย่างรวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบ	การออมมากกว่าลงทุนทางการเงิน	144	72	140	70	284	71
	การลงทุนทางการเงินมากกว่าการออม	56	28	60	30	116	29

จากการศึกษาจะเห็นว่า การชำระค่าเช่าจะเลือกออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงิน ส่วนพนักงานสถาบันการเงินจะลงทุนมากกว่าออมเงิน ตามตารางที่ 8

3.2 สรุปผลการวิจัยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการและเปรียบเทียบความแตกต่าง

จากการพิจารณาในตารางที่ 9 การให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกการออมและการลงทุนทางการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างรวมจะให้ความสำคัญของปัจจัยความมั่นคงของสถาบันการเงินมากที่สุด และให้ความสำคัญมากกับปัจจัย ภาวะการเมือง ภาวะเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก รายได้หักค่าใช้จ่าย เงินปันผล การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลตอบแทนจากการลงทุน คุณภาพการให้บริการของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจในการออมเงินและลงทุน ภาวะภาษี อัตราเงินเฟ้อ

อัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยง ตามลำดับและจะให้ความสำคัญปานกลางกับปัจจัย โปรโมชัน/ของแถมและลงทุนตามเพื่อนหรือญาติ ถ้าแยกกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มแล้ว จะให้ความสำคัญกับปัจจัยที่คล้ายกัน ซึ่งทั้งสองกลุ่มจะให้ความสำคัญกับปัจจัยความมั่นคงของสถาบันการเงินมากที่สุดแต่จะแตกต่างกันตรงที่กลุ่มข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุดกับปัจจัยผลตอบแทนจากการลงทุน และในระดับปานกลางกับปัจจัย ภาวะภาษี เพิ่มเข้ามาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงาน ของอัจฉรา สงสมพันธ์ (2544) ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยที่กำหนดการออมภายในประเทศที่ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ ภายในประเทศ มูลค่าการส่งออก หนี้ต่างประเทศของภาครัฐบาล การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภาคเอกชน รายได้ต่อหัวที่แท้จริง และ อรณูช เชาวสุวรรณกิจ (2550) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการออมของครัวเรือนไทยนั้นมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ในด้านต่างๆ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยการให้ระดับความสำคัญกับปัจจัยในการเลือกการออมเงินและการลงทุนทางการเงิน

ปัจจัยที่กำหนดการออมเงินและการลงทุนทางการเงิน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้าราชการ	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มพนักงานสถาบันการเงิน
ความมั่นคงทางสถาบันการเงิน	4.390	4.390	4.390
ภาวะทางการเมือง	3.855	3.675	3.765
ภาวะเศรษฐกิจ	3.830	3.805	3.818
อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก	3.830	4.080	3.955
รายได้หักค่าใช้จ่าย	3.765	3.760	3.763
เงินปันผล	3.740	4.150	3.945
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.720	3.635	3.678
ผลตอบแทนจากการลงทุน	3.630	4.225	3.928
คุณภาพการให้บริการของพนักงาน	3.625	3.740	3.683
ความรู้ความเข้าใจในการออมและการลงทุน	3.585	3.835	3.710
ภาวะภาษี	3.565	3.390	3.478
อัตราเงินเฟ้อ	3.535	3.490	3.513
อัตราแลกเปลี่ยน	3.525	3.605	3.565
ความเสี่ยง	3.510	3.620	3.565
โปรโมชัน/ของแถม	3.010	3.285	3.148
ลงทุนตามเพื่อนหรือญาติ	2.965	2.690	2.828

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

พฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ พบว่ากลุ่มพนักงานสถาบันการเงินซึ่งจะมีรายได้มากกว่ากลุ่มข้าราชการส่งผลให้กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงตามไปด้วย และจะเห็นว่าสองกลุ่มตัวอย่างจะส่วนใหญ่เป็นผู้มีเงินออมและมีการลงทุนทางการเงิน ซึ่งในส่วนการเลือกการออมเงินและการลงทุนทางการเงินจะเห็นว่าในส่วนของกลุ่มข้าราชการและพนักงานสถาบันการเงินจะเลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงิน ซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบการออมแบบฝากออมทรัพย์ และรองลงมาจะฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ตามหน่วยงานที่ตั้งกักตุน ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ซึ่งกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงิน ในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด รองลงมาจะลงทุนใน ซื้อประกันชีวิต และ ซื้อหุ้น ส่วนการลงทุนของกลุ่มข้าราชการจะลงทุนในรูปแบบกองทุนบำเหน็จ และรองลงมาจะลงทุนในการซื้อประกันชีวิต และซื้อทองคำ กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการ เลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงิน ซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบฝากออมทรัพย์ และฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออมของสองกลุ่ม พบว่า ทั้งสองกลุ่มจะมีพฤติกรรมเลือกออมเงินไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการเลือกลงทุนทางการเงินจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมและการลงทุน ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งให้ความสำคัญมากที่สุดกับปัจจัยความมั่นคงของสถาบันการเงิน และกลุ่มข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุดเพิ่มเข้ามา กับปัจจัยผลตอบแทนจากการลงทุน

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาล้างต่อไป

- ควรศึกษาเปรียบเทียบการออมเงินและการลงทุนของอาชีพอื่น ๆ ที่แตกต่างกันนอกเหนือจากอาชีพพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ เพื่อที่จะได้เห็นความหลากหลายมากขึ้น
- ควรที่จะศึกษาปัญหาในการออมเงินและการลงทุนทางการเงินในประเภทต่างๆ ด้วย เพื่อที่จะได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น
- ควรที่จะมีวิธีการคำนวณเปรียบเทียบความงอกเงยรูปแบบการออมเงินและการลงทุนทางการเงินในรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจการออมเงินการลงทุนทางการเงินที่เป็นประโยชน์สูงขึ้นมากกว่าการออมไว้กับธนาคารเพียงอย่างเดียว

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ลัทธยาพร. (2545). *เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์* วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุมพร ศาสตราวาหะ. (2540). *การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย* วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิวากรณ์ เนื่องหล้า . (2552). *พฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนใน อ.เมือง จ.เชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิดารัตน์ สงวนศักดิ์. (2545). *พฤติกรรมกรรมการออมของผู้มีรายได้ประจำ : กรณีศึกษาพนักงาน ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- นันทกา นันทวิสัย . (2552). **เปรียบเทียบภาวะการฉ้อมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**.วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปณต พรหมณ์พันธุ์. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรเมศวร์ ว่องพิรยพงศ์. (2551) .**การออมและการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน** .สารนิพนธ์ สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณนะ พึ่งแก้ว. (2545). **การพยากรณ์ช่องว่างการลงทุนและการออมในประเทศไทย**.วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วารภรณ์ กิตติวรบุตร. (2549). **ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวรรณี เพี้ยเอีย. (2549) . **การวิเคราะห์เปรียบเทียบการออมของครัวเรือน ในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ**.ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- โสภณ โรจน์ธำรง. (2537) . **พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**.วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. จำนวนประชากร [ออนไลน์] 2554. [อ้างเมื่อ 24 พฤษภาคม 2554] จาก <http://portal.nso.go.th/other/ws-word-context-root/index.jsp>
- สำนักงานนโยบายการออมและการลงทุน.ข้อมูลการออมและการลงทุน [ออนไลน์] 2554 [อ้างเมื่อ 25 มิถุนายน 2554] จาก <http://www.fpo.go.th>
- อรนุช เชาว์สุวรรณกิจ. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการพฤติกรรมการออมของครัวเรือนไทย**.การค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุสาห์ แซ่มสุวรรณ. (2544). **ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ.2527-2541**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.